21.10.2015

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta, työ- ja elinkeinojaosto

Lausuntopyyntö 21.10.2015, HE 30/2015 vp

Motiva Oy:n näkökohtia hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Resurssitehokkuustyö, sisältäen sekä energia- että materiaalitehokkuuden, luo edellytykset vähähiiliselle ja hyvinvoivalle yhteiskunnalle. Työ liittyy myös hallituksen kärkihankkeiden toimeenpanoon.

Resurssiviisas toiminta ja uusiutuvan energian käyttö parantavat yritysten edellytyksiä ylläpitää ja lisätä työpaikkoja, parantaa kilpailukykyä ja synnyttää uutta liiketoimintaa. Rajalliset resurssit tulee Suomessa käyttää niin, että toiminnan vaikuttavuus on mahdollisimman suurta ja kustannustehokasta kaikilla osa-alueilla; julkisella sektorilla, elinkeinoelämässä ja kuluttajasektorilla. Tähän käytännön työhön tarvitaan valtion rahoitusta, sillä siihen kohdistetut resurssit aikaansaavat moninkertaisesti tuloksia. Nykyistä vaikuttavampi työ edellyttää nykyisen valtionrahoituksen kasvattamista.

Käytännön työn turvaaminen koskee useita valtionhallinnon osa-alueita

Käytännön energia- ja materiaalitehokkuustyö vähentää säädösten tarvetta. EU-tason sääntelyä ja sen toimeenpanoa on mahdollista toteuttaa Suomessa mm. vapaaehtoisten sopimusten, neuvonnan sekä viestinnän avulla. Näistä meillä on hyviä kokemuksia. Hyvä esimerkki on käynnissä olevat neuvottelut uusista energiatehokkuussopimuksista.

Viime vuosina EU-tason sääntely on lisännyt erityisesti energiatehokkuudessa hallinnollisen toimeenpanon ja raportoinnin määrää. Samalla käytännön työn rahoitus on vähentynyt (32.60.01 energiaviraston toimintamenot). Eri direktiivien, mm. energiatehokkuusdirektiivi ja rakennusten energiatehokkuusdirektiivi, onnistunut ja vaikuttava toimeenpano edellyttää käytännöllistä tukea eri sidosryhmille. Tätä työtä on kustannustehokasta ja tarkoituksenmukaista tehdä koordinoidusti.

Motiva Oy on ollut mukana mm. kuluttajien, yritysten, kestävien hankintojen sekä liikkumisen ohjauksen neuvonnassa ja viestinnässä, TEM:n tukemien teollisuuden, palvelu- ja energia-alan sekä energiatehokkuusdirektiivin edellyttämiin muiden alueiden energiakatselmustoiminnassa ja mm. kuntien, elinkeinoelämän, toimitilojen, öljylämmitteisten kiinteistöjen, vuokra-asuntoyhteisöjen, maatilojen sekä tavara- ja joukkoliikenteen energiatehokkuussopimustyössä.

Energiatehokkuustyö luo edellytykset myös kansallisen uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamiselle. Energiatehokkuuden paraneminen vähentää energian loppukulutusta, josta uusiutuvan energian osuus lasketaan.

Materiaalitehokkuustyössä TEM tukee materiaalikatselmuksia kokeiluluonteisesti. Katselmustuki on alkuvaiheessa tärkeää, mutta pidempään jatkuessaan se syö resursseja

Motiva Oy
Urho Kekkosen katu 4-6 A
PL 489
00101 Helsinki
Puh 0424 2811
Faksi 0424 281 299
www.motiva.fi

Motiva Oy
Urho Kekkosen katu 4-6 A
P.O. Box 489
FIN-00101 Helsinki
Tel. + 358 424 2811
Fax + 358 424 281 299
www.motiva.fi

Y 1629255-4 – Kotipaikka Helsinki

VAT No. F1629255-4 – Domicile Helsinki

muulta käytännön työltä. Materiaalitehokkuustyö on suurimmaksi osaksi TEM:n ja YM:n vastuulla. Työn rahoitus on osa elinkeino- ja innovaatiopolitiikan toteutusta (32.60.28). Määrärahat ovat pysyneet monen vuoden ajan 0,5 miljoonassa eurossa vaikka toiminta on laajentunut ja kattaa nykyisin kansallisessa materiaalitehokkuusohjelmassa kuvatut toiminta-alueet.

Toiminnan laajentamiselle on kasvava kysyntä. Vaikuttavuuden kasvattaminen edellyttää lähivuosina noin yhden miljoonan euron vuotuista rahoitusta. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena tulee olla noin 4–5 miljoonan vuotuinen rahoitus. Työ on hyvin kannattavaa yhteiskuntamme kannalta.

Kuva: Valtion rahalla saadaan aikaan työtä ja investointeja. Esitetyt luvut perustuvat Motivan toteuttamiin hankkeisiin.

Kaikkeen edellä mainittuun liittyy tarve seurannalle ja vaikutusten arvioinnille. Seuranta ja vaikutusten arviointi varmistaa työn tuloksellisuuden. Tuloksellisen työn avulla meillä on parempi mahdollisuus vaikuttaa tuleviin EU-säädöksiin.

Rahoituksen varmistaminen luo edellytykset käytännön työlle

On tärkeää varmistaa, että energia- ja materiaalitehokkuuden sekä uusiutuvan energian edistämistyöhön varataan riittävät resurssit. Ehdotamme, että energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytännön työlle tehdään energiaviraston budjettiin oma momentti, jonka vaikuttavuutta seurataan omana kokonaisuutenaan. Materiaalitehokkuudelle on oma momentti TEM:n budjetissa (32.60.28). Tulevana vuonna on tärkeää, että olemassa olevat määrärahat säilyvät vähintään nykyisellä tasolla. Yhteiskuntamme kannalta on tärkeää lisätä resurssitehokkuuteen käytettävää käytännön työn rahoitusta tulevina vuosina.

Jotta Suomi voi hyödyntää nykyistä enemmän EU-rahoituskanavia, on tärkeää, että kaikkien hallinnonalojen toimijoilla on mahdollisuus tehdä työtä kannattavasti. EU-rahoitus on yrityksille mutta myös monille valtionhallinnon organisaatioille taloudellisesti kannattamatonta. Tähän tarvitaan kansallista vastinrahoitusta. Yhtä lailla kansallista rahoitusta tarvitaan erilaisten valtakunnallisten töiden koordinointia varten. Alueellisista työtä voidaan jo nykyisellään rahoittaa mm. EU:n rakennerahaston avulla. Rahoitusta tarvitaan esimerkiksi teollisten symbioosien ja Suomen resurssiviisaiden kaupunkien ja kuntien verkoston FISU:n valtakunnalliseen koordinointiin. Arviomme mukaan edellä mainittuihin töihin tarvitaan valtion rahoitusta vuositasolla noin 700 000 euroa.

Vähäisen rahoituksen takia rapautuvia palveluja ovat kestävien julkisten hankintojen neuvontapalvelut, kuluttajien energianeuvonta ja alueellinen resurssiviisaustyö (FISU). Jotta em. palvelut olisivat vaikuttavia ja kustannustehokkaita, tarvitaan niihin vuotuista rahoitusta yhteensä reilut miljoona euroa. Ympäristöministeriön hallinnon alalla yhdyskuntiin, rakentamiseen ja asumiseen tarvitaan riittävästi rahoitusta energiatehokkuuden edistämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla tarvitaan rahoitusta viisaan liikkumisen ja ajoneuvokannan uusimiseen sekä uusien polttoaineiden hyväksyttävyyteen tähtäävään työhön.

Olemassa olevia neuvontapalveluja on kustannustehokasta laajentaa kattamaan myös puurakentamisen edistämistä, kuluttajien ja julkisten hankkijoiden tietoisuutta biotaloudesta sekä ruoan tuotannon kestävyyttä ja ruokahävikin vähentämistä. Nämä työt vaativat kuitenkin rahoitusta ollakseen tuloksellisia.

Lopuksi

Käytännön työ ja siihen käytettävä valtion rahoitus on vähentänyt energiankulutusta. Yhtälailla valtion rahoitus materiaalitehokkuuden edistämiseen on tuloksellista. Valtion rahoitus on mahdollistanut sekä yritysten että EU-rahoituksen käytön tulokselliseen työhön. Tämän työn avulla on syntynyt investointeja, yritysten liiketoiminnan kannattavuus on parantunut ja erilaiset neuvontapalvelut ovat omalta osaltaan lisänneet paikallisten palvelujen kysyntää.

Viestinnän merkitys kasvaa koko ajan. Suomalaisten hyvä koulutustaso näkyy lisääntyvänä tiedon tarpeena. Entistä suurempi osa kansalaisista – yksityisinä kuluttajina ja työssään – haluaa riippumatonta ja toimivia ratkaisuja tarjoavaa tietoa toimintansa tueksi. Tässä työssä Motiva Oy haluaa jatkossakin tehdä parhaansa.

MOTIVA OY

Jouko Kinnunen

Toimitusjohtaja